

службовці. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 4 (105).

Малиш Н.В.

здобувач вищої освіти 4 курсу ННІП ПФПНП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Юр'єв Денис Сергійович

викладач кафедри фінансових та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Питання протидії організованій злочинності у фінансовій сфері є дуже актуальною і потребує постійних досліджень. Метою цієї роботи є дослідження протидії організованої злочинності у фінансовій сфері, а також аналіз нормативно-правових документів, які закріплюють норми щодо протидії даному виду злочину.

За результатами XI конгресу Організації Об'єднаних Націй з запобігання злочинності та кримінального провадження (далі – Конгрес ООН) [1], організована злочинність у фінансовому секторі завдає значної шкоди інвесторам, сприяє банкрутству та втраті робочих місць, шкодить діловій репутації, престижу компаній та фінансовим установам. Водночас ці негативні наслідки обмежені масштабами економіки в економічно розвинутих країнах та можливістю створення ефективних регуляторних механізмів запобігання подібним злочинам. Через слабку нормативну базу та обмежені можливості державного управління в країнах, що розвиваються, наслідки організованої злочинності у фінансовому секторі є більш значними та негативно впливають на економічний розвиток. Зокрема, через відсутність чіткого розуміння впливу організованої злочинності на фінансову сферу неможливо визначити реальні масштаби загрози для суспільства. Таким чином, категорія злочинів у фінансовій сфері в різних юрисдикціях включає різні правопорушення, які можуть мати суттєві відмінності в їх легальному визначенні, а також збір інформації про фінансові злочини, ускладненими відмінностями в системах реєстрації злочинів у різних країнах. Крім того, фінансові злочини, вчинені організованими злочинними угрупованнями, загалом характеризуються високим рівнем латентності [2].

Водночас є достатньо достовірної інформації про зростання масштабів організованої злочинності у фінансовій сфері. Результати міжнародного обстеження компанії з проблеми віктимізації показали, що більше третини респондентів (37%) стали жертвами економічних та фінансових злочинів організованих злочинних груп. У той же час цей показник перевищує

аналогічні показники попередніх обстежень. Цікаво, що найбільш важливі місця з точки зору віктимізації є у банківському та страховому секторі. [3]

Масштаби організованої злочинності у світовому фінансовому секторі можна оцінити за такими даними. Наприклад, шахрайство з чеками завдає підприємствам у США 10 мільярдів доларів на рік [4]. У звіті Європейського поліцейського управління про тенденції організованої злочинності також зазначається, що фальсифікація грошової валюти «євро» збільшилась [5]. Виходячи з цього, Міжнародний валютний фонд підкреслив, що за нинішніх темпів зростання, фінансові злочини можуть у майбутньому конкурувати з наркобізнесом, як джерелом доходу організованої злочинності [6].

Організовані злочинні угруповання, особливо ті, що мають високий рівень інтелекту, скористалися міжнародною кризою, створеною коронавірусом (COVID-19), щоб адаптувати свої методи або втягнутися в нову злочинну діяльність. За даними країн-членів ЄС, Європол назвав такі сприятливі умови для організованої злочинності під час COVID-19:

- високий попит на певні товари, захисне спорядження та фармацевтичні препарати;
- зменшення мобільності та доступу людей до або через ЄС;
- громадяни залишаються вдома і все більше працюють з дому, використовуючи цифрові технології;
- обмеження суспільного життя (злочинні дії менш помітні);
- зменшення поставок деяких нелегальних товарів до ЄС [7].

Таким чином, організована злочинність у фінансовій сфері є загрозою для соціально-економічного розвитку держав, і боротьба з нею має стати частиною боротьби із загрозами національній та міжнародній безпеці.

Відносно низький ризик розкриття діяльності організованої злочинності, притягнення до відповідальності та покарання. Винагорода перевищує ризик. Це також заохочує до участі транснаціональних агенцій до такої діяльності. Стирання межі між легальною та незаконною фінансовою діяльністю злочинних угруповань, широке використання як легальних комерційних структур для відмивання грошей, у тому числі шляхом інвестування незаконно отриманих доходів, так і нелегальних – «підставних» - з метою маскуванню протиправної діяльності.

Найпоширенішими фінансовими злочинами, вчиненими організованими злочинними угрупованнями є насамперед шахрайство з кредитними картками, крадіжкою особистих даних і фальшивомонетництво. Це пов'язано з двома факторами: збільшенням загальної кількості електронних банківських операцій та висока кримінальна прибутковість підробки кредитних та дебетових карток [8].

Слід погодитися з рекомендаціями Конгресу ООН про те, що державам варто зміцнювати міжнародні та регіональні механізми співпраці правоохоронних органів з метою боротьби з організованою злочинністю у фінансовій сфері. Основними елементами даного механізму повинні бути: вдосконалення міжнародно-правових актів і підвищення рівня взаємодії

правоохоронних органів, у тому числі в рамках існуючих міжнародних органів (організацій): Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерполу, Європейської поліцейської організації (Європолу), фінансових заходів для боротьби з відмиванням грошей (ФАТФ), Бюро по координації боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території держав – учасниць Співдружності Незалежних держав та ін.

Список використаних джерел:

1. Тринадцятий Конгресс Організації Об'єднаних Націй по предупреждению преступности и уголовному правосудию (Доха, 12–19 апреля 2015 г.). URL: https://www.unodc.org/documents/congress/Documentation/Report/ACONF222_17r_V1502931.pdf (дата звернення: 23.11.2021).
2. Ernst and Young, Fraud: the Unmanaged Risk: 8-th Global Survey (2013).
3. Матеріали міжнародного веб-семінару «Стратегія стримування ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму» Доступні для ознайомлення. URL: <https://finmonitoring.in.ua/mizhnarodnij-veb-seminar-strategiya-strimuvannya-rizikiv-vidmivan-nya-koshtiv-ta-finansuvannya-terorizmu/>
4. Investigation and Enforcement Publications and Online Materials. 2018. URL: <https://www.ojp.gov/feature/fraud-awareness/> Investigation-and-enforcement
5. European Police Office, European Union Organized Crime Report, Open version, December, 2014. URL: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/general/docs/dg_home_illicit_firearms_trafficking_final_en.pdf
6. International Monetary Fund, Financial System Abuse, Financial Crime and Money Laundering: Background Paper, 12 February 2001. 7 Viral marketing
7. Viral marketing Counterfeits, substandard goods and intellectual property crime in the COVID-19 pandemic. URL: <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/viral-marketing-counterfeits-substandard-goods-and-intellectual-property-crime-incovid-19-p>
8. Офіційний інтернет-сайт Інтерполу. URL: www.interpol.int/Public/creditcards/Default.asp (дата звернення: 24.11.2021)